

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นหนึ่งในแนวคิดที่รัฐบาลให้การสนับสนุนและส่งเสริมมาโดยตลอด ถือเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่นำรายได้มาสู่ประเทศและสร้างเสถียรภาพให้กับระบบเศรษฐกิจในภาพรวมได้ “การท่องเที่ยวเชิงเกษตร” เป็นการบูรณาการความรู้ด้านการท่องเที่ยวกับการเกษตรเข้าด้วยกัน ทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่ได้รับการผลักดันให้เกิดขึ้นเพื่อยกระดับภาคอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การเกษตรในระยะยาว สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จึงดำเนินชุดโครงการ “ยกระดับฐานการผลิตอุตสาหกรรมเกษตรสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อสร้างทางเลือกใหม่แก่เกษตรกรและความมั่นคงของอุตสาหกรรมเกษตรจังหวัด สุราษฎร์ธานี” ด้วยความร่วมมือของภาคีที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากสถาบันการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่

ชุดโครงการฯ ดังกล่าว มุ่งเน้นให้เกิดการวิจัยเชิงบูรณาการในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. สร้างทางเลือกหรือช่องทางในการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรให้แก่เกษตรกร โดยเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวซึ่งเป็นการลดปัญหาราคาสินค้า
2. ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพของตนเอง ด้วยการบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาและประสบการณ์การดำรงชีวิต
3. การแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงความรู้กับนักวิชาการ ทำให้ได้รับแนวทางในการผลิตสินค้าเกษตรอย่างถูกต้องและลดการพึ่งพาการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอันจะส่งผลให้เกิดความปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้บริโภคและตัวเกษตรกรเอง
4. รวบรวมองค์ความรู้เกษตรท้องถิ่นทั้งหมดของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยว
5. ศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำแผนพัฒนาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
6. เพื่อพัฒนาบุคลากร (เกษตรกร ชุมชน นักเรียน นักศึกษา อาจารย์) ด้านการเกษตร โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นเครื่องมือ

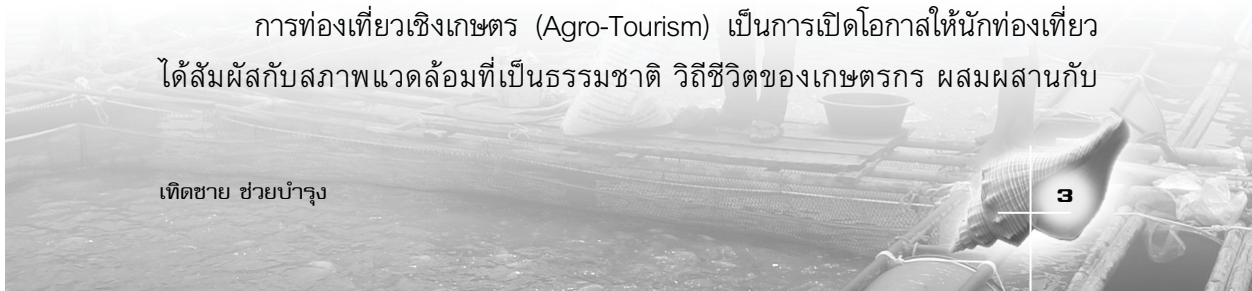

สุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีจุดเด่นทางด้านการเกษตรและมีโอกาสจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและการเกษตรควบคู่กันไป โดยงานวิจัยในกลุ่มแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้งรูปแบบการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนากิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยว การเสริมสร้างการเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร ยุวเกษตรกรและสถาบันการศึกษา การจัดการทางการตลาด การประชาสัมพันธ์และการจัดการความปลอดภัยในพื้นที่ นอกจากนี้ในพื้นที่บริเวณอ่าวบ้านดอน ถือเป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบใหม่ที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน แต่ยังคงประสบปัญหาการขาดองค์ความรู้และการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในพื้นที่อันส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆ ต่อไปในอนาคต ดังนั้นกลุ่มงานวิจัยการจัดการการท่องเที่ยวอ่าวบ้านดอนจึงถูกนำมาใช้เป็นตัวอย่งในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในพื้นที่นี้ต่อไป โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งเป็นคนในพื้นที่และนักวิชาการ ตลอดจนเครือข่ายขององค์ความรู้เกษตรท้องถิ่นที่รวบรวมจากเกษตรกร เกษตรอำเภอบ้านดอน ปรชาญชุมชนและยุวเกษตรกร ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้จะเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาพื้นที่และพัฒนากการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น โดยองค์ความรู้เหล่านี้จะถูกรวบรวมไว้ในธนาคารข้อมูลเพื่อเป็นฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบเว็บไซต์ ที่เอื้อประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวในการสืบค้นข้อมูลทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแก่องค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อไป

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร จัดให้มีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งสามารถแก้ปัญหาการว่างงานของคนในชนบทได้ไม่น้อยเพราะเป็นการกระจายรายได้อีกทางหนึ่ง ความสำเร็จดังกล่าวการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกรมส่งเสริมการเกษตรจึงมีนโยบายให้ทุกจังหวัดจัดให้มีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้น

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-Tourism) เป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วิถีชีวิตของเกษตรกร ผสมผสานกับ

เทิดชาย ช่วยบำรุง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กิจกรรมต่างๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวในชุมชนเกษตร เพื่อการเรียนรู้และศึกษาประสบการณ์ด้านเกษตรกรรม นับเป็นการท่องเที่ยวอีกแบบหนึ่งที่ได้ทั้งความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือประกอบอาชีพได้ เหนืออื่นใดคือการที่ได้หวนกลับมาค้นหา เรียนรู้ เข้าใจ ภาควิชาภูมิคุ้มกันอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นรากฐานของสังคมไทย ที่เปี่ยมด้วยคุณค่า ภายใต้แนวคิด ปรัชญา องค์ความรู้ ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษเกษตรกรไทย ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตชนบท ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่หลากหลาย จากวิถีชีวิตดั้งเดิมถึงการมีชีวิตที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง ท่ามกลางทัศนียภาพของธรรมชาติที่สวยงามที่บริหารจัดการโดยเกษตรกรและชุมชน มีความประทับใจที่เกิดจากการได้ชม ชิม ถ่ายรูป ซื้อผลิตภัณฑ์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ก่อให้เกิดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดรายได้แก่ชุมชนจากการจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์แปรรูปและการบริการ

ภาคเกษตรกรรมของจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีศักยภาพสูง พร้อมจะป้อนวัตถุดิบให้กับภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว ก็มี การพัฒนาระบบการคมนาคมและพัฒนากการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ เศรษฐกิจหลักของจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงขึ้นกับภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับภาคการเกษตร ด้วยเหตุนี้จังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงมีวิสัยทัศน์ว่า “เป็นศูนย์กลางการเกษตรครบวงจร ผู้นำการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่ยั่งยืนในภูมิภาค เป็นเมืองน่าอยู่ เป็นศูนย์กลางการศึกษาและพัฒนาคุณธรรม”

หากมองภาพรวมจะพบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความเหมาะสมในการจัดการการท่องเที่ยว เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติหลากหลายประกอบกับนโยบายการพัฒนาจังหวัด ได้กำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาให้เป็นจังหวัดที่มีการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน จากการพิจารณา สลิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานีแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเพียงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของจังหวัดเท่านั้น อาทิ เกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่า หมู่เกาะอ่างทอง เขื่อนรัชชประภา สวนโมกขพลาราม ดังนั้น การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเพียงฝ่ายเดียวคงจะ

ไม่เพียงพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กระจายมายังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ การยกระดับภาคเกษตรกรรมมาสู่การท่องเที่ยวโดยส่งเสริมให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง อันจะนำมาซึ่งการสร้างคุณค่าแก่ภาคเกษตรกรรมและการกระจายรายได้แก่คนในท้องถิ่น

ชุดโครงการฯ ดังกล่าวประกอบด้วย 19 โครงการ โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เครือข่ายองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การวิจัยในกลุ่มเครือข่ายองค์ความรู้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยอาศัยการรวบรวมองค์ความรู้ทางการเกษตรท้องถิ่นผ่านยุทธศาสตร์ในเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ยุทธศาสตร์ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความรักและตระหนักในคุณค่าของอาชีพของผู้ปกครอง อีกทั้งยังกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านการเกษตรกับการจัดการการท่องเที่ยวและก่อให้เกิดเครือข่ายยุทธศาสตร์ทั่วจังหวัดสุราษฎร์ธานี อีกทั้งได้รวบรวมองค์ความรู้เกษตรท้องถิ่นจากเกษตรกรอำเภอและเกษตรกรและการสร้างเครือข่ายเกษตรกรอำเภอและเกษตรกร เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการศึกษาองค์ความรู้เกษตรท้องถิ่นเช่นเดียวกัน ซึ่งได้**หลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำหรับนักเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 เขตพื้นที่การศึกษา และหลักสูตรอบรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสำหรับเกษตรกรและเกษตรกรอำเภอ** ซึ่งพร้อมถ่ายทอดสู่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งนี้ยังได้กระตุ้นให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของยุทธศาสตร์ เกษตรอำเภอและเกษตรกร ถือเป็นกลไกเบื้องต้นที่ส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีสู่ความยั่งยืน โดยอาศัยเครือข่ายของกลุ่มต่างๆ ซึ่งเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงทั่วจังหวัดสุราษฎร์ธานี อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมหภาคที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประเด็นที่ 2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่คงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรทางการเกษตร ทั้งพืชผลทางการเกษตร ปศุสัตว์และการประมง “การท่องเที่ยวเชิงเกษตร” จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ทำให้เกิดโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการเกษตรควบคู่กัน สำหรับพื้นที่ที่มีแนวโน้มที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ เช่น อำเภอกาญจนดิษฐ์ ที่มีชื่อเสียงในด้านการเลี้ยงหอยนางรม หอยแครงและหอยแมลงภู่ การผลิตไข่เค็มไชยา พื้นที่บริเวณอื่นที่เป็นสวนผลไม้หรือสวนเกษตรที่ปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ เงาะโรงเรียน อำเภอนาสาร ทุเรียน อำเภอสมุย สวนปาล์ม น้ำมันวันทนาฯ สวนยางพารา ตำบลพรุฬห์ สวนสมุนไพรตำบลคลองปราบและสวนสมรมตำบลถ้ำสิงขร เป็นต้น แหล่งผลิตทางการเกษตรเหล่านี้ล้วนสามารถจะยกระดับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีศักยภาพได้ทั้งสิ้น

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หากขาดการวางแผนและการจัดการที่ดี อาจมีผลเสียตามมาได้ และประการสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือ ศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน หากไม่มีการพัฒนาในทิศทางที่ถูกต้อง อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและภูมิทัศน์ที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ ดังนั้นเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์คุณค่าและความสวยงามทางธรรมชาติเอาไว้ ควรมีการพัฒนาและจัดการที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแล้ว ยังส่งผลให้เกิดการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรและชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรและชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ภาครัฐที่เกี่ยวข้องจึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการความปลอดภัย การจัดการรูปแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยว การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาบุคลากรและการจัดการข้อมูลข่าวสารซึ่งครอบคลุมการประชาสัมพันธ์ การสื่อความหมาย เป็นต้น

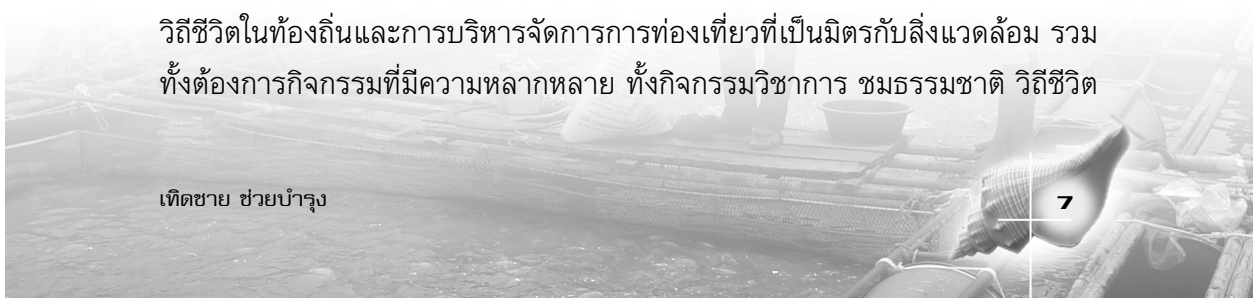

การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ (Host) และความสามารถในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนจังหวัดสุราษฎร์ธานี (Guest) จากผลการวิจัยของชุดโครงการในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการข้อมูลการท่องเที่ยว การจัดการตลาดท่องเที่ยว และการจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งผลการวิจัยแต่ละโครงการยังทำให้ทราบถึงศักยภาพของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายอีกด้วย

ประเด็นที่ 3 การท่องเที่ยวอ่าวบ้านดอน...ต้นแบบทางการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อ่าวบ้านดอนเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำขนาดใหญ่ในเขตภาคใต้ บริเวณอ่าวเป็นแนวป่าชายเลนซึ่งส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูให้มีความอุดมสมบูรณ์เพื่อเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ แหล่งพักและอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน พื้นที่ส่วนใหญ่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเนื่องจากมีความสวยงามและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งอารยธรรมโบราณและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งควรอนุรักษ์ไว้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังมีฟาร์มสเตย์ที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเที่ยวฟาร์มสเตย์ในอ่าวบ้านดอนมากที่สุด คือ การได้รับการแนะนำจากเพื่อน/คนรู้จัก/คนในครอบครัว แนะนำให้มาเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวอยากกลับมาเที่ยวยังฟาร์มสเตย์ซ้ำอีกและจะแนะนำผู้อื่นให้มาเที่ยวด้วย โดยองค์กรภาครัฐควรสนับสนุนให้ฟาร์มสเตย์ในบริเวณอ่าวบ้านดอนเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับจังหวัด ทั้งนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจในการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ในระดับมาก ทั้งด้านสิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวต้องการชื่นชมความสวยงามและความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวของอ่าวบ้านดอน มีความพึงพอใจต่อเส้นทางคมนาคม แต่ต้องการให้ปรับปรุงเรื่องป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งด้านที่พัก อาหารและบริการ ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องการที่พักที่เป็นธรรมชาติ สะท้อนถึงวิถีชีวิตในท้องถิ่นและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต้องการกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ทั้งกิจกรรมวิชาการ ชุมชนธรรมชาติ วิถีชีวิต

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี :

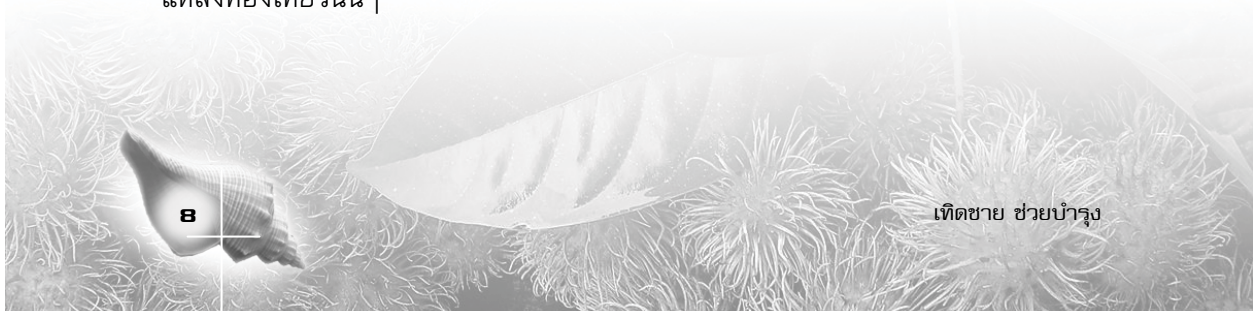
การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ท้องถิ่นและกิจกรรมบันเทิง นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมที่ทำในแหล่งท่องเที่ยว

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของอำเภอบ้านดอนจะประสบความสำเร็จได้ ต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเชิงพหุภาคี แม้ปัจจุบันระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความแตกต่างกันตามหน่วยงานที่สนับสนุน กล่าวคือ หากเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เกิดจากชุมชนโดยตรง เช่น ชุมชนลิเล็ด ชุมชนบางไผ่และชุมชนคลองท่าปูน ชุมชนจะมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับสูง ในขณะที่ลินมานะฟาร์ม ซึ่งเป็นการก่อตั้งของเอกชนโดยคุณสมชาย ลินมานั้น ชุมชนจะมีส่วนร่วมในการจัดการในระดับน้อย ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีแนวทาง ดังนี้

1. ผู้นำชุมชนควรริเริ่มและกำหนดนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน ทั้งนี้ทุกชุมชนทั้งชุมชนลิเล็ด ชุมชนบางไผ่ ชุมชนคลองท่าปูน และลินมานะฟาร์มมีการประชุม เพื่อสอบถามความคิดเห็นคนในชุมชน ซึ่งสิ่งที่ผู้นำชุมชนต้องตระหนักเป็นลำดับแรก คือ การกระจายรายได้อย่างทั่วถึงและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน นอกจากนี้ผู้นำชุมชนยังมีส่วนในการกำหนดกิจกรรมรวมถึงพื้นที่ในการท่องเที่ยวและมีบทบาทอย่างยิ่งในการประสานงานกับภาครัฐและเอกชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนนั้นๆ ผู้ชุมชนจึงได้รับการอบรม ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

2. ชุมชนสามารถแสดงความคิดเห็นและความต้องการในกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยมีส่วนร่วมตามความถนัดหรือตามอาชีพ เช่น นำนักท่องเที่ยวชมการสาธิตการเก็บมะพร้าว การเย็บจาก การผลิตผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สาธิตการจับกุ้ง ปลาและหอยนางรม เป็นต้น เพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างทั่วถึง ชุมชนมักจะรวมกลุ่มในการจัดกิจกรรมทั้งด้านที่พัก ยานพาหนะ กิจกรรมท่องเที่ยว มัคคุเทศก์และการบริการอาหาร เป็นต้น โดยเฉพาะชุมชนบางไผ่และ ลินมานะฟาร์ม มีการนำเยาวชนมาฝึกหัดนำเที่ยวเป็นยุวมัคคุเทศก์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ

ประเด็นที่ 4 ธนาคารข้อมูล...คลังสมองการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัด สุราษฎร์ธานี

ธนาคารข้อมูล เป็นเสมือนฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แสดงข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบเว็บไซต์ (www.agro-tourism-suratthani.com) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลที่หลากหลาย สามารถเชื่อมโยง เพิ่มเติมและแก้ไขข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การท่องเที่ยวได้ นับเป็นรูปแบบของการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกทางหนึ่งด้วย เพราะความทันสมัยสะดวกต่อการนำไปใช้ เอื้อประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวในการสืบค้นข้อมูลทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการนำไปพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อไป

ปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ด้านอินเทอร์เน็ต (Internet) เข้ามามีบทบาทในหลายหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยว ซึ่งเว็บไซต์เป็นแหล่งข้อมูลที่จะประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก โดยนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมักนิยมการค้นหาค้นหาข้อมูลเพื่อวางแผนการท่องเที่ยว แต่ข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในปัจจุบันยังมีไม่มากนักและขาดการปรับปรุงให้ทันสมัย ดังนั้น เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากขึ้นและสะดวกต่อการหาข้อมูล ซึ่งเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมากขึ้น จึงควรพัฒนาระบบเว็บไซต์แหล่งรวมข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อให้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

สุราษฎร์ธานีเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง โดยเฉพาะเกาะต่างๆ ซึ่งสถานการณ์การท่องเที่ยวที่ผ่านมามีสะท้อนให้เห็นว่าการท่องเที่ยวตามเกาะต่างๆ เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้การท่องเที่ยวของสุราษฎร์ธานีประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งเป็นการยกระดับฐานผลผลิตทางการเกษตรมาสู่การท่องเที่ยว จึงเป็นอีกหนึ่งหนทางที่จะสนับสนุนการสุราษฎร์ธานีเป็นผู้นำการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่ยั่งยืนในภูมิภาคตามวิสัยทัศน์ของจังหวัดที่ตั้งไว้

